

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 6. avgusta 1884.

Obseg: Nov način premakljivih jasel. — Oklic. — Oznaniilo o delitvi premij v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice, katera se bode vršila na Kranjskem za leto 1884. — Nekaj o pospeševanju rodovitnosti pri prešičih. — Trgovinska in obrtna zbornica. (Dalje.) — Volitev na Notranjskem. — Noč pred sv. Dnevom. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

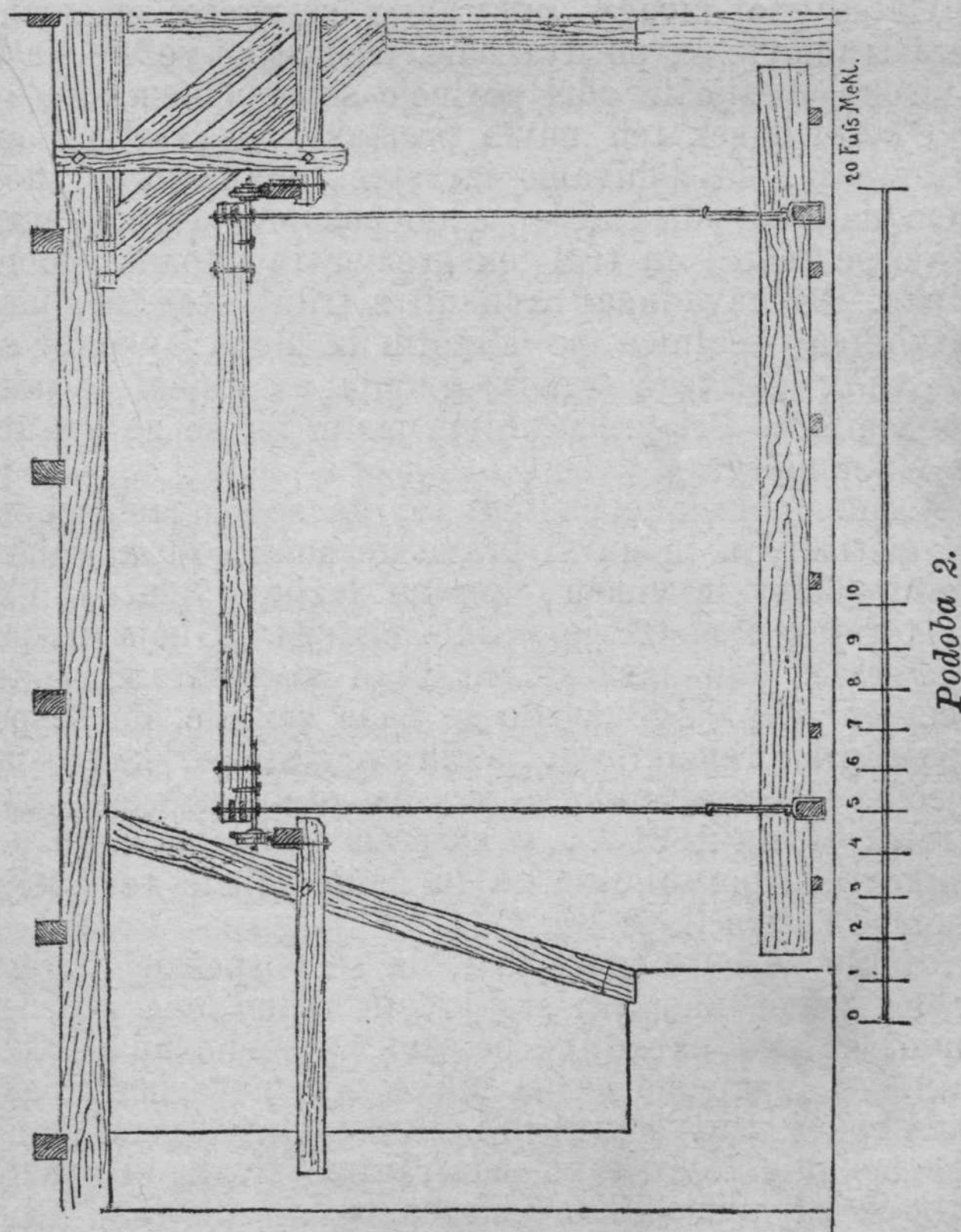
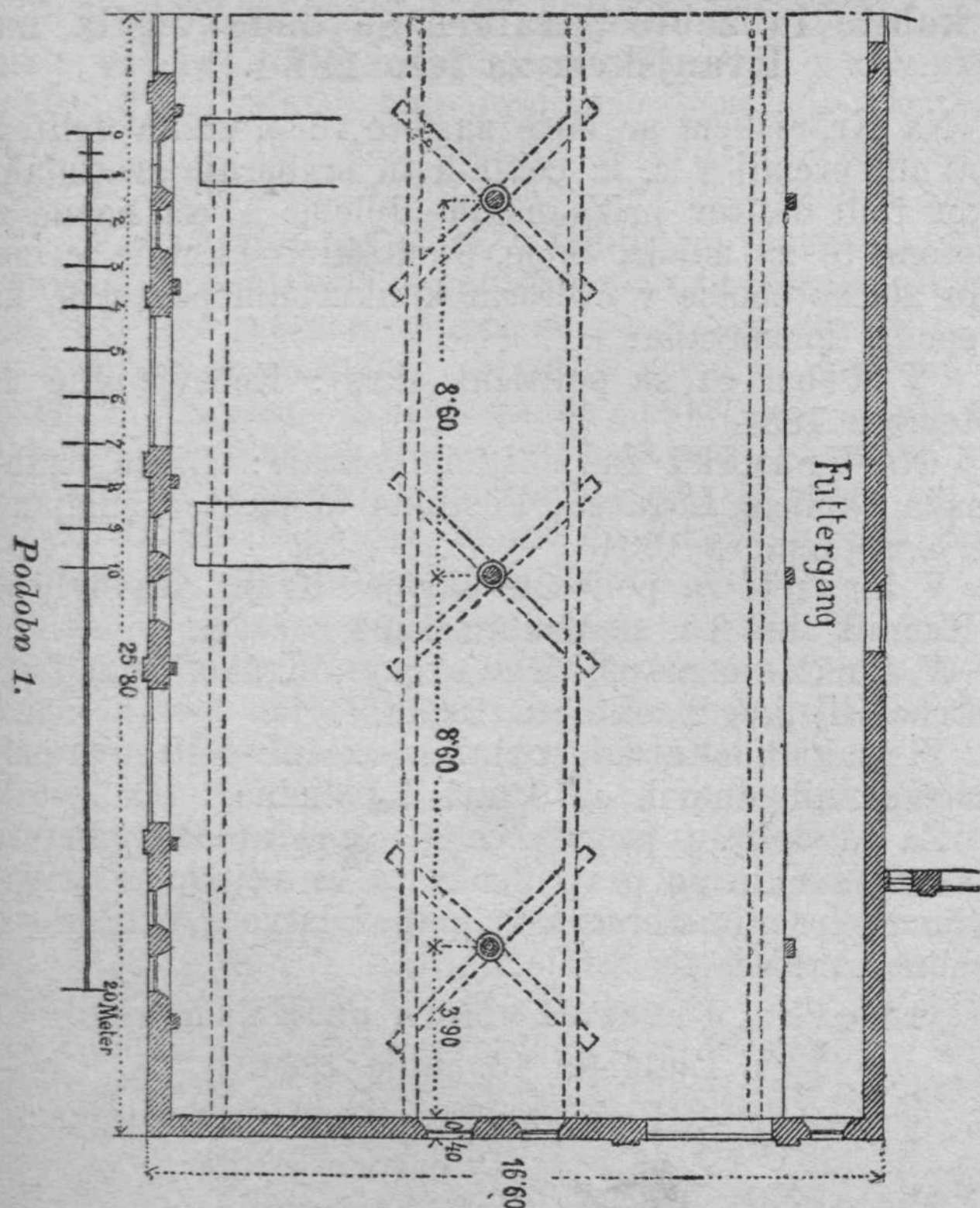
Nov način premakljivih jasel.

Ker je v novejšem času doseglo kmetijstvo tako visoko stopinjo popolnosti, premenil se je tudi poprejšnji način naprav po hlevih z novejšimi in primernejšimi napravami.

S premakljivimi jaslami skuša se sedaj dobivati boljši in enakomernjši gnoj. Ta način, ki se uže delj časa vporablja v ovčjih hlevih, skuša se sedaj vpeljati tudi pri napravi kravjih hlevov. Imamo sicer uže precej načinov premakljivih jasel, katerepa vse našte-

iz žlebov, ki so pritrjeni na kateri stranski steni, navadno na strani od hodišča za krmo. Živina, ki se dvakrat na dan napaja, naj bi gnoj trdo shodila.

Popisati hočemo tukaj napravo nekega hleva na Meklenburškem. Temelj vsej napravi so premakljive jasli. Na tramovih ob stropu pritrjene so prosto viseče jasli, ki se lahko z verigo speljano čez kolesa (valjarje) premičejo. Oglejmo si najpoprej načrt poslopja. Največ prostora potrebuje hlev (zraven stoječa podoba). Za tem od zadej je prostor, ki rabi tudi v shrambo senenim in žitnim vozém, zatem hlevi za žrebeta in teleta, nadalje kašča itd.

vati in razpravljati nam primanjkuje tu prostora. Omenimo le, da se na Meklenburškem mnogo zidajo hlevi s premakljivimi jaslami. Jasli stojé prosto na gnoji. Prestavljajo se vsaka dva dni in v to je štirih ljudi potreba. Napaja se živina ali zunaj hleva, ali v njem

Oni del pa, ki nas posebno zanima, je ravno kravji hlev. Dolg je 51.60 m., širok 16.60 m., preračunjen za 144 glav goveje živine. Sredi hleva stoji šest velikih stebrov (v zraven stoječi podobi zaznamovani s malimi krogi), na kojih vsaki strani so po ene jasli.

tako, da je vsega skupaj dvanajst jasel. Na vsaki strani enih jasel stoji šest goved vstrie z dolžino hleva, z glavami ravno nasproti. Stebri so 8'60 m. vsaksebi, tako, da ostane med dvema vrstama govedine velik prostor, koji se drži skupaj s hodiščem za krmo na zadnji steni.

Oglejmo si napravo jasel. Sredi hleva stoji steber, na kojega vsaki strani po dve viseči jasli (zraven stoječa podoba.) Jasli so pritrjene z dvema paroma verig na lesen oder. Ker je vsega skupaj dvanajst jasel, tedaj je tudi dvanajst odrov. Med seboj zvezani so ti odri z lesenimi tramovi, tako da so vedno za enako vsaksebi.

Na prvem in zadnjem odru vsake podolžne vrste pritrjena je dolga veriga, ki se premiče v enaki visočini z odri čez kolesca ob steni slemenata pritrjenem k valjarju napravljenem v visočini 1'70 m. in tu tudi konča. Na vsakem štirih valjarjev so luknje za navijala in zatika. Kako so jasli in odri sicer sestavljeni, razvidi se iz zraven stoječe podobe. Daljši popis je tedaj nepotreben.

Kako se jasli premičejo? Kravji pastir ali krmar porine pred vsako molžo jasli, vrteč valjarje z navijali za toliko naprej, da sedi molzec na popolno suhi stelji. Pri vrtenji se veriga skrajša, navija se in ž njo zvezani odri pomičejo se naprej. To premikanje je tako priprosto in lahkotno, da je en človek v stanu dovršiti to delo v nekaterih minutah. Da se pa jasli lahko po potrebi višje ali nižje obesijo, vravnano je naslednje. Verige, na katerih so jasli obešene, izpejlane so skozi železne kroge, ki so na zunanjem robu jasel pritrjeni, in se združijo v kavelj, koji se potem lahko po potrebi zapne višje ali nižje v člene verižine.

Pri premikanji in prestavljanji jasel pa obstoji dobiček posebno v tem, da zadostuje en človek vse delo opraviti.

Če se gnoj izvaža, odstranijo se zgoraj omenjeni leseni tramovi, ki po dva odra med seboj vežejo, jasli se visoko obesijo in odri porinejo se popolnem skupaj.

Glavni hasek teh novih premakljivih jasel pa obstoji v tem, da dobivamo izvrsten, enakomeren gnoj. S tem namreč, da krave vedno pohojevajo gnoj, premešajo se tekoči in trdi (ekskrementi) odpadki dobro s steljo. Pri navadnem ravnanji s trdno stoječimi jasli odteče scalnica po kanalih iz hleva; pogubi se tako velik del tega (gnoja) gnojila, v kojem je jako mnogo dušca. Pri premakljivih jaslih pa se ne pogubi niti najmanjšega.

Drug dobiček je pa tudi ta, da sedijo molzenci na suhi čisti stelji, in da si krave ne omažejo tako lahko zadnjih delov in vimen, ker ne ležijo v blatu. Vse delo toraj pri molži je veliko čistejši. Gnoja ni potreba vsak dan izvažati in tako si prihranimo delavcev in časa. Ugovarjalo se bode mogoče, da se potrebuje pri premakljivih jaslih več stelje, kakor pri stoječih. Pa zračunalo se je, da stelje ni veliko več potreba. Leta 1881/2., v katerem je slame jako pomankovalo, porabilo se na ta način ni nič več stelje, kakor pri stoječih jaslih.

Reklo se bo mogoče tudi, da se pospešujejo s tem, ker si krave nasproti stojijo, in vedno ena v drugo dihaajo, gotove nalezljive bolezni, posebno tuberkuloza. — Izognemo se pa lahko taki nevarnosti, ako nam strokovnjak večkrat in natanko zdravstveno stanje govedine preišče in takoj odstranimo živali od družih, na kojih zapazimo kako bolezen.

Oklic.

C. k. kranjska kmetijska družba bode iz državne subvencije, ki jo je za letošnje leto prejela od sl. ministerstva kmetijstva, podelila nekoliko podpore v prospeh sadjereje in pa za povzdigo in zboljšanje domače ovčjereje.

1. Za napravo in vzdržavanje šolskih vrtov in drevesnic bode dala krajnim šolskim svetom majhne zneske v denarji in darovala sadna drevesca, divjake in cepiče, in to v prvi vrsti takim šolam, katere nimajo še vrta, pa dokažejo, da so uže v posestvu za vrt pripravnega zemljišča in da se krajni šolski svet v svoji dotični prošnji izrečno zaveže, da bode nemudoma za šolske namene pripraven vrt napravil ter ga zmirom šoli kot učni pripomoček ohranil.

2. Za zboljšanje domače ovčjereje bode družba kmetijska nakupila nekoliko ovnov in ovac lepega ukviškega plemena na Koroškem in jih brezplačno darovala takim gospodarjem, ki v svoji po županstvu in župniku potrjeni prošnji dokažejo, da

- a) uže več let in precejšnje število ovac redijo;
- b) da je njih kraj za ovčjerejo posebno ugoden, in
- c) da jih je volja, dobljenega ovna, kolikor umna živinoreja dopušča, tudi svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje za podporo šolskih vrtov in za ovce potrjene od predstojnika dotične podružnice imajo se pisмено najzadnji čas do 15. dne septembra 1884. l. uložiti pri podpisani družbi.

C. kr. kmetijska družba kranjska
v Ljubljani 20. julija 1884.

Oznanilo

o delitvi premij v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice, katera se bode vršila na Kranjskem za leto 1884.

Na Kranjskem se bode za leto 1884. vršila delitev državnih premij v c. k. cekinih in srebrnih svetinjah, kakor tudi delitev priznanskih diplom: a) za kobile z žebetom, b) za mlade, to je, 3- do 4letne kobile, c) za 1- in 2letne žebice v čveterih konkurznih postajah, ki so spodaj imenovane:

V Ribnici za politični okraj: Kočevje dné 1. septembra 1884.

Na Vrhniki za politične okraje: Litija, ljubljanska okolica, Logatec, Postojna in mesto Ljubljana dné 5. septembra 1884.

V Kranji za politične okraje: Kranj, Radovljica in Kamnik dné 10. septembra 1884.

V Krškem za politične okraje: Krško, Rudolfovo in Črnomelj dné 2. oktobra 1884.

V vsaki konkurzni postaji se začne delitev premij v imenovanih dnevih ob 9. uri dopoldne.

Za to delitev premij veljajo one uredbe, katere so se naravnale po pravilih, ki za to veljajo, s privolitvijo c. kr. ministerstva za poljedelstvo z ozirom na posebne razmere te dežele.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko.

V Ljubljani 10. julija 1884.

Za c. kr. deželnega predsednika:

C. k. dvorni svetnik:

Grof Chorinsky s. r.